

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

6. De contractibus ob metum initis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

tractui, facit inuoluntariū secundū quid, non tamen aufert voluntatē simpliciter, quādo relinquit cōsensum substantialē, qui proinde sufficiens est ad producendā obligationē cōtractus v. c. matrimonii. Intellege id, si cōsensus in rei substantiam sit absolutus; nam si actu aut virtute cōditionalis sit, & dependēs ab extrinseca causā, ea nō existēte, corrumpit omnis cōtractus. Porro: Contractus, qui sunt stricti iuris (v. c. qui per modū stipulationis cōcipiuntur) iure civili validi sunt, actionemque pariunt. Ergo signū est, naturalem obligationē in cōtractus substantia permanere; quia namquā civilis actio conceditur, vbi nulla naturalis fundamentalis obligatio subest. Posterius probatur, quod dolo alterū inducens, iniustū ei damnū infert; quādo obrē ad restitutionem obligatur, si deceptus velint eadem ratio est de metu iniustē incusso.

NB. Sponsus tenetur indicare sponsae graues defectus suos, v. c. leprae, morbi gallici; quia alioquin grauis iniuria inferetur sponsae; sicut si quis metum, dissimilato occulto pernicioso vicio vendat, v. c. ligna cariosa, quae aedificio, ad quod emuntur, certam ruinam allatura sint.

C A P. VI.

De Contractibus ob metum iniustis.

1. **P**romissiones & Contractus ex metu iniusti, profecti ab intrinseco, omni iure valent. v. c. si quis in matrimonium ducere, aut religionem profiteri sponte cogatur, ut mortis tibi decretum supplicium effugias, ut si castitatem Deo voueas, ut naufragio libereris, aut metu excommunicationis contrahens matrimonium. Ratio, nam qui ob metum contrahit, is habet absolutum & simpliciter dictum consensum; Ergo obligatur, & metus iste omni iniuria caret.
2. **P**romissiones & cōtractus directē extorti per metum

tū graue, prouenientē ab extrinseco, licet valeant iure naturali, & ferme etiā iure positiuo; tamen pro arbitrio metū passi, rescindi possunt. iuxta sententiam Panormitani & aliorum, qui dicunt, quod *renūciatio beneficii per metū facta valet; licet peti possis, restitutio in integrum* (si ab infirmo in graui necessitate cōpulsio à medico ad venditionem celebrandam) *actione quod metus causa*. Et traditur in l. dolo. C. de inuti l. stipul. Si metu coactus adii hereditatem, puto me heredem effici, quia quamuis, si liberum esset, noluissem: tamen coactus volui. Sed per Prætores restituendus sum, ut abstinendi mihi potestas tribuatur. Ratio assertionis est; quia doli mali & metus iniusti eadem ratio est, iuxta ea præced. assert. 4. n. 7. quandoquidem neuter tollit voluntarium simpliciter & absolute, sed vterque iniuriam continet.

NB In foro conscientie non obligatur ad restitutionē aut rescissionē contractus, qui bona fide contractum metu passo, priusquam is actionem intenter, que ex iuris positivi beneficio ipsi cōpetit: ea autem actione intentata, in ext. rno foro contra quemuis repper metum grauem alienatæ possessorem à Iudice restituendus erit, quia res metu iniusto extorta, veluti vitio quodam affecta ad alteram personam transferri censetur.

NB. Reg. 15. ff. iur. et gloss. *Qui actionem habent ad rem recuperandam, ipsam rem habere videtur.* Et l. nemo, ff. de in integr. restit. Nemo videtur re exclusus, quem Prætor in integrum se restitutum pollicetur. Matrimonium & sponsalia iuxta Rodriq. 3
 per consequens religionis professio & votum positendi, vel ingrediendi Religionem, per metum grauem infirmantur positivi iuris constitutione. Probat. de Matrimon. Nam qui metu directè

directè incusso repellitur, is sæpè non habet animi
 verè contrahendi, sed tantum ad redimendam ven-
 tionem (qui autem errore accidentali ad contrahen-
 dum inducitur, plerunquè habet substantialem con-
 sensum.) Ne igitur valor matrimonii in dubium re-
 uocari posset, expediebat certas de ea re leges ferre.
 Prob. de sponsalib. Quia licet in iure Ecclesiastico ni-
 hil statutum de sponsalibus irritandis, tum indirectè
 per consequens dicuntur cassari, eo ipso quod ma-
 trimonium tali metu celebratum, ipso iure irritum
 pronunciatur, siquidem fieri non potest, ut aliquis
 promissione sua obligetur ad actum seu contractum
 inualidum. Etiam vota simplicia per metum grauem
 non infirmantur. Nam metu consensum absolutum
 voluntarium non aufert, & adest internus animi
 se obligandi. Deinde Iuramentum graui metu ex-
 tortum, ob honorem diuini numinis seruandum est,
 ergo & votum est non minus spectans ad reueren-
 tiam Dei.

4 Quæ metu leui directè & iniustè incusso extorti
 sunt, æquè in foro conscientiae & secundum legem
 naturæ obnoxia sunt recessioni ac restitutioni
 metu graui iniusto. Ratio, quia metus (vt principalis
 causa contractus) iniuriam in se continet, ac vim di-
 rectè intentatam, ad extorquendum contrahendi
 consensum, secundum quid inuoluntarium. Quia
 verò in externo foro leuem metum passo non datur
 actio, id fit ad vitandam multitudinem litium. Alia
 ratio est de metus leuis causa impediente Religio-
 nem, vbi nulla dissolutio locum habet, nam ius poli-
 tum, solum loquitur de metu graui.

NB. Metus qui dicitur reuerentialis, si efficiat con-
 sensum secundum quid, seu inuoluntarium mixtum
 (id est

(id est, si idem aliquis consentiat in rem aliquam, à quo eius voluntas alioquin (seposito metu) abhorret, quia nimirum voluntati, precibus Domini, prælati, parentis, Tutoris, &c. contradicere non audet) sufficientem causam præbet in conscientia foro, aut iudicis implorato officio, rescindendi acta, vel contractus, qui solubiles sunt. V. C. Si Caia sponsalia cum Titio celebret, quia ob naturalem verecundiam Patri, tutori, aut Titio non audet contradicere, eo casu resilire potest. Si creditor desperans integrum debitum suum propter debitoris iniquitatem, se consecuturum esse, partem ei debiti remittat, debitor in conscientia non est tutus. Ratio, quia is metus reuerentialis semper iniuriam continet.

Idemque sentiendum de importunitate precum, molestando, si efficiant inuoluntarium mixtum voluntario.

NB. Donationes & hæreditas extorta importunitate precum, obligant ad restitutionem ante iudicis sententiam, si præsumi possit, voluntatem dantis fuisse, ut res data accipientis fieret. Talis enim consensus sufficit ad domini translationem.

NB. Qui precum importunitate molestans, puellam ad stuprum traxerit, tenetur ad damnum reparandum, Qui etiam alterum per iniuriam ad videndum coegit, tenetur ad restitutionem utriusque, quia per iniuriam causa iniusta exitit securi damni.

NB. Par conditio utriusque ludentis debet esse, iniuria autem collit inæqualitatem.